

GRADSKA BIBLIOTEKA
"JURAJ ŽIGORIC"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

G. K. Državno Savjetništvo u Šibeniku
I. R. Procura di Stato in Sebenico
Stiglo dne... 1909... pod
Pervenio 874,09
Primje... Nadp... Prih...
Esempl... Rubr... Alleg...

Prava Pučka Sloboda

PREDPLATNA CIENA NA GOD. K 2
- NA PO GOD. 1 - POJEDINI BROJ 2 p.
PREDPLATA SE ŠALJE UREDNIŠTVU

IZLAZI SVAKOG ČETVRTKA

IZDAVATELJ, VLASTNIK I ODGO-
VORNI UREDNIK: VLAD. KULIĆ
- UVRSTBE PO CIENIKU ili POGODBI

God. II.

ŠIBENIK, 8. travnja 1909.

Broj 50.

Ljubio je sviet . . .

Ljubio je sviet iskrenošću pravom,
Trpio mnogo nadčovječnom bôlju, —
Ne mareć zemskim za bogatstvom, slavom,
Podnosio je ubožtvo, nevolju.

Na križu razpet — vidljivom pojavom —
Spàs krvcu proli svog Oca za volju,
Sviet Ga gledô nekom čudnom stravom,
Umrô je dušâ — za budućnost bolju!

Umrô je . . . da ga sviet spozna pravo
Za kralja, koji milost ljudem dava
Bezobzirce na — „poljubac“ i „zdravo!“

Iz groba k Nebu digla se je Slava
Dan treći pokle s Judom večeravô; —
Rad grieha Isus mrê i uzkršava!

V. MARKOVIĆ.

Uzkrš!

Mrtav je! To je bilo sve. Došla je na njih krv njegova! Prijašnju tminu obuze svietlo. Sunce sjalo na nebu. Zemlja se je i nadalje tresla. Svak je gledao samo da se uzdrži i podupre, svi gledahu prama brežuljku. Križevi su se drмали od potresa. Vidjeli su svu trojicu, samo srednji ko da ih je sapinjao. Svaki pojedinac, koji se je rugao Nazarencu, svaki koji ga je tukao, svaki koji je vikao: „Razpni ga!“ svaki koji je pratio povorku iz grada, svaki koji mu je želio smrt u svome srcu — a takovih je bilo deset na jednoga — svi su ovi osjećali kao da svaki pojedinac nosi krivnju množtva, pa da brzo mora uteći, ako hoće da spasi život. Bježali su što ih noge nose. Letjeli su pješke, na konju, na devama, na kolih. A proganjala ih trešnja zemlje, kao da je srdita i da osvećuje nedužno Ubijenoga; bacala ih je na tla i plašila podzemnom tujnjom, pucanjem pećina i otvaranjem grobova. Domaći i strani, svećenici i svjetovnjaci, siromasi, saducejci i farizeji padali su jedan preko drugoga. Odgovor na njihove poklike i poruge dade im zemlja u svojoj srdžbi. Ona se nije obazirala na stalež, čast i dostojanstvo; ona nije smatrala velikog svećenika boljim od njegovih krivnjom okaljanih drugova; ona baci i njega te zablati njegovo službeno odielo, napuni mu zlatne zvončice pieskom,

a usta prašinom. Nalik je bio barem u jednom narodu svome — Nazarenčeva krv došla je na njih sve!

Svi pobjegoše, a osta na Golgoti samo majka Nazarenčeva, učenik i pobožne žene, kapetan i vojnici. Zašto kapetan i vojnici? Isusa spuštaju u grob, a kapetan i vojnici su tu, da stražu straže. Nakon tri dana, vojnici padaju — lice svoje pokriju rukama od svetla, a Nazarenac ustaje od mrtvih. Slava, ori se po nebeskim dvorim! Slava odjekuje zemljom! Slava, jer padoše nepravde, himbe! Slava, jer spasenje roda ljudskoga bi dovršeno! Slava, jer ravnopravnost pobiedi silu, nasilje i bogatstvo! Slava, jer mrak i tminu pokri svietlo istine i pravice!

* * *

I ti narode naš slaviš dan Spasiteljeva uzkršenja. Dvadeset je viekova prošlo, a ti još uvijek sjećaš se onog velikog dana, dana; u kom nastala tvoje spasenje. Bilo je zemana, kada usilnici i silnici nastojaše u tebi ubiti sviest i ponos te svetu misao na Spasitelja i na njegovo Uzkršnuće, ali ti si uvijek znao silu silom utući i za viekove stati na braniku pravde, istine i pravice, te si sačuvao svu zapadnu Europu, da ju polumjesec ne potamni i da opet koprena nepravde prikrije svietlo, koje zasja iz Spasiteljeva groba!

Europa, ta stara griješnica, mjesto da prizna tvoje muke, tvoje patnje i nevolje; mjesto da slavom ovjenča tvoje mukotržno bdenje, danju i noći; mjesto da se sa zahvalnosti sjeća mučeničke krvi, koju si prolio za nju, ona oduzmiđe tvoja prava, razapire tvoja uda i dieli ih na četvero.

Ali sila i nepravda pade pod križem na Golgoti! Njena moć tu je pokopana! Pak i ako časovito može da pobiedi, trajna uspjeha nema.

Puni pouzdanja, da je Bog potlačenih, naš Bog, mi se ufamo, da će sila silnika i samodržaca pasti i da će doći dan u kome će uzkršnuti naše staro oteto narodno pravo i narodna sloboda.

U to ime svemu narodu hrvatskome želimo sretno i čestito Spasiteljevo Uzkršnuće!

Šta je nova po svietu.

Hrvatska. Kolo od . . . nesreće u okoli, vrteći se ne pristaje. . . . Do sada su bili veleizdajnici sami Srbi, a sad eto — kad svršava proces — i Hrvati postaju. — Sluga vjerna oštra gospodara Wekerla, po naredbi iz bielog Budima, razoružava svu Hrvatsku. Tko imade pušku, revolver ili pušketinu, mora ju predati vlasti kroz osam dana. Sve to oružje da Rauch mora u Budapest poslati, a da će ga Madjari — ne u muzeju sahraniti, nego u Dunav potopiti. — Ono da je njih tuklo, ubijalo i uništilo u Budimu, Vilagošu itd. god. 48. I pravo imadu ovako, kad ne mogu drugčije! — Sabora još nema. A ne će se ni otvoriti dok Frank-Wekerle ne stvore većinu tamnicom i drugim zakonitim usilnim sredstvima. Do sada je bila veleizdaja govoriti i snovati o velikoj Srbiji u Hrvatskoj — i mi smo toga mnienja — ali je sad veleizdaja govoriti i snovati i o velikoj Hrvatskoj u Habsburžkoj monarhiji. To vam na sva usta viče Wekerle, prijatelj Franka. A što ovaj kaže? Gdje su one garancije o uzpostavi hrvatske kraljevine, koje mu je Wekerle podao u petsatnom razgovoru, a o kojima listovi dra. Franka još bubaju? Hrvati, braćo! Otvorite oči, razabrat ćete, da je Frank Ivo, a Wekerle Jovo — braća rođena, grobari Hrvatske.

Austrija. Aerenthal može reći, da je sretno zatrpao ponor, do kojega je bio došao. I prošao je preko njega, a da nije ništa izgubio nego nekoliko milijuna zlata. Bogu budi hvala da je sve mirno, bez rata prošlo! Ratne pogibelji više dakle nema, mir mora da zavlada. Sad će Austrija sklopiti sa Srbijom novi trgovački ugovor, stari je svršio na 31. pr. mj. Rek bi da će joj Austrija — uslied nastojanja svih evropskih vlasti — podieliti mnoge polakšice, a i nekoja prava. Sad će na red doći uredjenje Bosne. Vrag je već uvukao svoj rep: razdor u hrvatskoj zajednici i zavadnja izmedj fratara i Vrhbosne. Doći će izbori za sabor, a naši eto kako se pripravljaju da porade kako Bosnu spojiti sa Hrvatskom. Niemci i Madjari, veselite se! Dodjite, bućani, kora je, potlačite kućane. Ako kolovodje narodni po hrvatskim zemljama uvažje predlog Prodanov, osobito pak, ako se njega budu držali Bošnjaci, mogao bi čovjek još uhvati i vjerovati o uzkršnuću Hrvatske. U višim i većim bečkim krugovima o tome se ozbiljno razpravlja, a preokret bi mogao nastati nenadno proti i bez znanja Madjara, Wekerlove prietnje nitko ozbiljno ne uzimlje. Svak sad očekuje, što će Frank odgovoriti na prietnje Wekerlove. Moguće je, da se još varalice hineći i zavade, a da nas još zavaravaju!

Srbija. Što je Austrija još od početka zatražila, to je postigla. Srbija se pokajala,

pokorila, ničice prostrla. Većeg poniženja ni na Kosovu nije bilo. Kad pijaca pretme mah, kad mladjarija kolo vodi, i ne može ni biti drugčije! Stari ozbiljni ljudi morali su narod voditi, a mladji su bili dužni samo vršiti zapoviedi. O mladosti tašta i plaha, koja srneš s nerazbora! Gjorgjeva ratobornost, eto čim je urodila. I krunu mu je s glave skinula, a možda i svemu rodu njegovu. Listovi pišu, da spis, kojim kralj Petar očituje da se odriče prijestolja, od puno dana stoji na ministrovu stolu, a da su već i sve vlasti o tome obaviještene. Englezka traži, da Petra nasliedi koji englezki knez. Njemačka bi htjela Batenberga. Hoće li ova šteta i ovo poniženje hasniti Srbiji? Daj Bože, a ukriepilo ih u ljubavi prama svim njihovim susjedima, osobito prama najbližoj braći njihovoj nama Hrvatima.

Crna Gora. Ona nikako ne će da pristane na pripojenje Bosne. I tu će vlasti posredovati, osobito pak italijanski kralj, zet kneza Nikole. Ukinućem članka 29. berlinskog ugovora, Austrija gubi sva prava, koja je uživala u lukama crnogorskim, a ta prelaze na Crnu Goru, pa i još nije zadovoljna. Ovako se ova kneževina vlada sada, a zašto se nije javila dok je Srbija bila u dogovaranju sa Austrijom? Mučala je, dakle odobravalu Srbiji, a sad eto rogorori. Kaže se, da je sve to proračunana izlika, samo da dobije što je moguće veće koristi. Rek bi, da knez Nikola, Italija i još nekoje vlasti nastoje, da na prijestolje srbsko — kad odu Karagjorgjevi — dodje crnogorska dinastija. Bilo što bilo, Crna Gora će se okoristiti, a mir ne će biti narušen. Kad se je umirila Srbija, koja je jača, hoće i Crna Gora, koja je slabija.

Amerika. Nema još radnje. Tvornice su još zatvorene, a malo se gdje probijaju željeznice. A gdje radnje imade, gospodari primaju na posao samo svoje zemljake, a samo kogagod našega. U brk našima govore, neka doma podju, da bi im kući bolje bilo. I bi se mnogi naši vratili, ali nemaju novaca za putovanje. Jadna im majka! Kako je poznato, mislilo se je, da će se zaratiti Amerika i Japan. Amerikanci su puno pametni, pa s Japancima na liepe i sve razmirice uredili. Kad prokop Panama bude gotov, i kad Amerika još bolje uredi i uzmnogi svoju ratnu mornaricu, tad će ona Japancu pokazati zube. U Kaliforniji urodjenici Japancima ne dadu u svoju školu. Za njih otvaraju posebne, a to Japancima nije drago, pak će opet nastati iste razmirice. Današnji predsjednik Taft mudra glavica — znat će sve svesti, a da mir ne bude narušen.

Neke mane i poroci u puču.

Polazeći sa stanovište, da smo uzeli sebi za zadaću naš puk odgajati politički i kršćanski, to ne možemo smanje, a da ne žigosamo neke mane i poroke, koje naš puk u sebi, ili bolje na sebi ima, jer su ove takove naravi, da naš narod i naš puk, bez razlike staleža, ako ih se neotrese, neće nikada moći napredovati, niti će se moći reći, da je svoj sebe i na svome gospodar.

Priznajemo vać unapred, da mnogima ovo naše javno i općenito žigosanje ne će biti po čudi i da će naši mnogobrojni neprijatelji uzeti stvar sa krivog i izkrivljenog stanovišta, te će u narod zalaziti i govoriti,

da mi naš puk 'ocrnjujemo, ali to na nas ne može nikako da djeluje. Hvale i laskanja nisu ni naše oružje ni naš cilj. Cilj je naš sasama drugi. Narod naš kaže: „Milosrdan liečnik, ne izlieči rane“, a toga se i mi držimo, te evo nas na stvar.

Red i štednja.

Red i štednja podužu kući, kaže narodna poslovice. Kad je narod i ovu poslovicu izumio, znak je da je on to učinio ne usljed jednog, ne usljed dva nego usljed hiljada i hiljada živih primjera. Dok red i štednja podižu kuću, to nered i rasipnost kuću ruše. Da u mnogim našim obiteljima nema reda, to nije potreba da kažemo. Je li težaku potreba u jutro u polje, mora da traži motiku i lašun, kosir ili kosu, pa do napokon i torbu. Nije bolje ni kod radnika ni zanatlije. Netom protare oči traži svoje orudje. Viće po kući, psuje, a na koga? Mjesto krivit sebe i svoju glavu, plačaju jadni ukućani, a ne štediti se ni Bog ni svetcu. Ima li u obitelji sinova i kćeri malo se kome zna što ima, da onog dana izradi i čini da se bavi. Puštaju se što no reč, da klatare po ulicama kano brod odrišen. Zanatlija i radnik dolazi kući u podne, a težak u večer.

Namjesto da upitaju svoju domaćicu, što su dica i drugi ukućani radili onog dana, namjesto da se skupa s djecom svojom Bogu pomale, skupno večeraju i prije neg legnu sprema sve što im je za nastojni dan potrebno, što rade? Za djecu i ne pitaju, ko da to nije njihov porod. Ako je žena što spremila, to se čalabrakne, pak ili u tovernu ili u krčmu, ili u krevet. Dieca dolaze kući i pojedju što nadju i u postelju, a da oca svoga i ne vide. Ovažo sljedi, dane nedjele, i mjesece, tako djeca rastu i odgajaju se, a da u sebe nmaju straha Božjega ni ljubavi ni štovanja napram svojim roditeljima. Ne rietko vidimo gdje se djeca pokraj kuću igraju karata ili na drugu igru, a majke mjesto da ih ukore, još im daju novaca. Nadje li se koja dobra komšija da prikori djete, eto majke vičući: Neka igra, što je tebi žao! Igraj mali, nedajeti ona novaca, veli dobra mamica. Imali ovdje reda? Mogu li ovakove obitelji napredovati? Ne, doisto ne.

Štednja.

Gdje nema reda, tamo nema ni štednje. Red i štednja idu usporedno, one su |dvi nerazdružive sestrice.

Rek bi na žalost, da su mnoge naše obitelji zaboravile na štednju, te da im nikad ne pada na pamet ona: Čuvaj biele novce za crne dane. Mnogi se vade s onom: Bog će providiti! Ovo je istina, ali Bog nam kaže radi i čuvaj, a ja ću te pomoći. Raditi, dobiti, a ne štediti, to je isto ko svoj krvavi trud bacati u gusternu. Recimo po duši, koliko novca nezasluži naš radnik, naš zanatlija preko sedmice, ili preko mjeseca, pa kud taj novac svrši. U ponedjeljak, ili na dva od mjeseca nema više pare.

A zašto to? Zato, jer nema reda, nema i nezna se za štednju. Priznajemo, da i radniku i težaku i zanatliji treba odmora, treba da se i oni malo kako se kaže prodaju, ali ovo prodju gdje god svaku mjeru. Koliko i koliko se puta nije dogodilo, da su djeca i žena kod kuće gladna i žedna, gola i bosa, a da ota i muž u krčmi uz veselo društvo troši i baca krvavi trud svojih ruku, te tim upropašćuje svoje zdravlje, toliko potrebno nje-

govoj jednoj djeci i ukućanina? Kad bi se znalo za štednju, pravi otac obitelji skupio bi oko sebe svoju dječicu i založio s njima što je Bog dao i kuća. Krčme bi se čuvao i tako bi spasio kućni mir, učuvao svoje zdravlje, a što je najglavnije prištedio bi |po koju paru za crne dane.

Da neidemo daleko, mogli bi i u našem gradu u raznim staležima, a osobito onim radne ruke, naći liepi primjera, kako su se neki iz pukog širomaštva liepo podigli i svoje stanje uredili. To što bi ih spominjali. Za ove svak zna, a mi bi želili, da se mnogi i mnogi u njih ugledaju.

Naprotiv ćemo viditi, da ima obitelji. u kojima svak dobiva, pa što reku i mačka im u kući dobiva, a te obitelji mjesto da idju napred, idu natrag, a zašto to? Zato jer neznaju što lje štednja. Zaludu je rad, kad nije štednje. Zato preporučujemo našim čitaocima red i štednju svake pare, jer red i štednja podižu kuću.

o profesionalnom prosjačenju.

U podlistku „P. C. H.“ prof. W. barun Ljubibratić napisao je krasnu studiju s raznim vrstima profesionalnih prosjaka, pod naslovom „Poezija prosjačenja“ i na najnižim ljetvama stavio je tako zvane proletarce u prosjačenju, koji su radi svoje strasti za pićem tako nizko spali, da više niesu u stanju, da učine kakav posao. Njima nije do osobita dobitka, već jedino, da toliko izprose, e da uzmognu popiti obični broj čašica rakije, ili stanovitu količinu vina. To su prosjaci najgore vrsti, od kojih bježe isti njihovi bolji drugovi, jer gnjusni, jer puni gamadi. S toga su i uzroka prinudjeni, da svoje noći prospavaju pod vedrim nebom, i tek kada ih gvozdena šaka kojega policiste uhvati za grlo i zakloni u „Ubožki Dom“, tado se temeljito očiste i dobivaju dobru postelju. Ali čim se dočepaju zlatne slobode, dosta je samo nekoliko dana, da se na njih pojavi stara nevolja. Grozna je u tom pogledu izjava, što je učinio pred jednim porotničkim sudom u Saksoj jedan ovakovi propali prosjak. Bijaše optužen, da je nekom posjedniku upalio staju. Pred sudom priznade svoj čin, te nadoda, da je to učinio, e da dodje u tamnicu, jer njegovo tielo bijaše od glave do pete tako posuto gamadi, da više nije mogao trpjeti. Ova vrst profesionalnih prosjaka, kaže gosp. pisac, da su jednostavne živine, za koje ne opstoji nego čaša, i za čašu su kadri, da počine i najveće zlo. Piće ih je otupilo, u njima ubilo svaki drugi osjećaj.

Gösp. profesor svršava svoju zanimivu studiju veoma praktičnom uputom, koja će svakoga zanimati.

Po sebi se namiče pitanje, kaže on, kako da se najuspješnije na kraj stane profesionalnom prosjačenju, toj rak-rani našega javnoga života, što je takodjer i težki prestupak prama onim nevoljnicima, koji zbilja stenju pod teretom biede i nevolje.

Prvi povod profesionalnom prosjačenju je mržnja za rad, za svaki pošteno zanat. Ova nam okolnost pruža i jedino sredstvo, da uspješno utučemo profesionalno prosjačenje. Odbiti prosjaka od vrata, to se ne može, jer na isti način, kako može prositi koji lukavi varalica, može prositi koji, te zaista treba. Da je pak gotovo nemoguće, ili barem veoma teško razlikovati jednoga od

drugoga, to će priznati svatko, ako samo u pameti ima način, kojim se prikazivaju. Dati onako bez razmišljanja i to je pogibeljno, jer kako se može dati jednome, koji će za sebe i svoje kupiti komad kruha, tako se može dati i jednome, koji će novac jednostavno propiti. Ne ostaje nego jedno jedino sredstvo: da zasluži milostinju. Prije nego mu se pruži ono nekoliko novčića, neka štogod učini, pa makar izprašio odielo, očistio čizme ili pomeo dvor. Profesionalni prosjak ili to ne će učiniti, ili će učiniti tako nerado, da će se odmah izdati, a tad se više zna, s kim se ima posla. Taj se više ne će povratiti, jer je uvjeren, da se je njegovoj varci ušlo u trag, pak se i kazne boji. Pravi će prosjak svaki posao rado izvršiti, a onda mu se može dati i više, nego se s početka namjeravalo. A kad opet na vrata zakuca, tad će se moći sigurno zaključiti, da ga je na to nagnala nevolja.

Kad bi se ovako svagdje postupalo, profesionalni prosjaci ne bi na ničija vrata zakucali, i tako bi se najlakše na kraj stalo toj nevolji našega modernoga života.

Ovo bi jednostavao sredstvo više koristilo nego aplikacija ma kojega zakonskog paragrafa, jer bi time nestalo za prosjačke profesioniste izprike, da ne rade, jer ne mogu naći rada.

Naši dopisi.

Iz knjige mjesnih poglavica

Šepurina 4. IV 1909.

Šepurinske poglavice, današnje nazov-demokratske perjanice, ustanovili godine 1898 seosku blagajnu. — U početku u upravi bijahu: Luka Mišurac. Ivd Poluš i Martin Kekov. Poslije četiri godine pri biranju nove uprave bijahu ponovno potvrđeni. Šestom godinom odrekli se starješinstva. Zli biljezi, mrke kukuljice! U novo stariješinstvo uveli ljude istina poštene, ali neuputne i prostodušne, koji danas trpe sa svoje neuputnosti i prostodušnosti. Izrabilo ih, kô izrabilo! U prvo doba osnutka blagajne muzlo se iz naroda po 2 do 4 litre ulja, a to se prodavalo. Putovalo se često, a gostilo sve u šesnaest. Pripovijedaju, da bi se do tri janjca zaklala, dok se ne namjeri „na sav bubreg“. Kao što pri svakom pravdaju, tako i sada skuplja se novac zahtjevajući od svakog družinara po 10 K u tu svrhu. K tomu još i 100 litara maraštine. Svega oko 800 K. Ala pirovanja za „ždrokonju“ i „bevanju!“ Nito nije sve, napada se na družinare silom da moraju dati novac, prieteć, da se ne smije kazivati kako se je prodavao sumpor, galica i ostale stvari. Bilo bi vrijeme da zanimani u poslu blagajne, kao i svaki drugi seljanin uvidi i spozna tko je njihova propast i propast celog sela, (nek pogledaju golu crkvu, a škole nemaju i t. d. [op. pop.] a spoznavši ih, da otkriju sve njihove oltare bez straha, jer zakon brani svakog, eda nevini plate svojim poštenim trudima, što se je skrivilo, intrigama proždrljivaca. Bog nas je oslobodio od rata, ali nije od proždrljivih demokrata! Doć će mace na tingace.

Šepurinski družinar.

Ako odu bajame naopako.

Iz Lozovca 5 travnja.

Na 3 ovoga mjeseca doleti nam prva lastavica, koja nas je veselila i mi usklik-

nusmo: Hvala Bogu, ode nam zima! Nu brzo smo se zaleti, jer na 4 zavije vijavice sa sniegom, koji prikrije zemlju i drveće, te mjesto lastavica, pohode nas zimske zebe. Netom ih ugledali starom mladom zazeblo oko srca i svi gledasmo naše bajame, koje rodile, ka rodile. Bajame su nam jedino ufale ove godine, pak ako izvedri i udari slana po nas je zlo i naopako, jer će do jedne odpasti.

T. K.

Zašto dolaze k nama vladini ljudi.

Rogoznica, kod Šibenika 7 travnja.

Preksinoć došao je u naše mjesto pristav za ribarstvo g. Paštrović, da nam drži brušket za lov srdela. Netom smo doznali za njegov dolazak. Odmah smo znali, da se nešto iza brda valja. I mismo se prevarili, jer se je naša slutnja obistila. Gosp. Paštrović nije došao, da nam drži brušket, to je bila samo izlika, a on je došao da nam otne ribanje na Arkavdjelu, koje pravo mi posjedujemo već od g. 1865.

Mi smo se tome opirali i govorili, da Arkandjel mora biti naš i da smo mi i lani na njemu ribali, ali za g. Pastorića ne vriede razlozi, već sila. On je silimice hotio, da i ne ostavimo iz brusketu Arkandjel, da će nam zabraniti svako ribanje. Sili smo se morali pokoriti, a da neskopamo od gladi. Ovu nepravdu donasmo do znanje namjestništvu, jer je ono svojim odkom odredilo a je Arkandjer za ribanje Rogoznički, a ne Trogirski. Nu neki vladini ljudi, krivo gladaju sklad među ribarima, ali ovo nije lipo.

Gosp. Pestorić nam je govorio, da učinimo jednu zadrgu za ribarstvo i da će nam vlada dati 14.000 K. Mi smo ga molili da nam vlada očisti Svilan, a on nam je rekao da vlade nema povaca za čistiti pošte, jer da je sve potrošela u Gradu za tamošnje ribare, kojima čak da je platila i neke privatne dugave. Zaista liepo! Što će nam pošte zavaljene, te nemožemo ribati.

Bolje bi vlada bila učinila da je po Dalmaciji očistila ribarske pošte, nego što je kupila „Neptuna“ za koga troši na godinu 50.000 K., a koji nam plaši i ono malo ribe što nam prispije, jer se čuje njegovo bucanje motora na 10 milja daleko, da bi se ne riba, doli svi mrtvi prepali. Da je „Neptun“ pravo strašilo dosta je što neki Silbanac, koji je bio zidjar do jučer uzet je na brod ko ribarski straža, čuva stražu i nikome ne da ni povirit u ovu tartarugu.

B. A.

Viesti.

Molimo sve one, koji nam ne platiše lista za prošlu godinu i sliedeću, da to odmah učine, drugčije ćemo svakome obustaviti list.

Preporučujemo svakome naš list, koji je neovisan, a služi Bogu i Hrvatskoj!

600 navrnutih loza ima „Btagajna za štednju i zajmove“ u Vodicama. Cien 20 para po komadu. Podloga Rupestris Monticola. Navrtak bieli bir i to maraština, čarapar i trbljan. Za vrstnoću jamči. Tko bi htjeo nabaviti, nek se na nju obrati.

Svega po malo.

1100 ženidbenih ponuda

dobila je Američanka, o kojoj se izjavila baš u tu vrhu sastavljesna komisija, da je najljepša žena u Americi. Od tih snuboka bilo ih je mnogo iz „gornjih deset tisuća“ grada New-Yorka, koji će to laglje podnieti svoju sudbinu, jer ta Američanka uza svu svoju liepotu nije imala ništa drugo nego 130 K mjesečne plaće u nekoj trgovini.

Kujuć novce, okovali sebe.

U Budimpešti redarstvo ušlo u trag krivotvoriteljima novca. Dosta ih je pohvatano, ali glavni s novcima u torbaku, pobjegoše i sad uživaju u slobodi, a njihovi pomoćnici trpe dvostruko radi sebe, što su zatočeni i radi njih, koji niesu. I pravo im budi!

Mafija.

U italijanskom gradu Sentindi(!) razbojnici tajnoga društva mafije odavno lovili občinskog načelnika, da ga s puta uklone. Puno im je smetao proganjajući ih. I nadošla im zgoda. Iz zasjede ubi ga noć. Jadnoga čovjeka — zvao se je Bollo — nadjoše mrtva. I koliko talijanska vlada nastojala ući u trag toj lopovskoj družbi, sve joj uzaludno.

Jadan radnik.

Mirko Sulterc radio neumorno i štedio krvave svoje trude. Nakupio do preko 120 kruna. Nanjušili to lopovi. Dočekaju ga u jednom tulenu, ubiju i okradu. Jadnoga Mirka, svega izranjena nadjoše mrtva. Bog mu dobru dušu pomilovao, a obratio na pravi put i pokajanje njegove ubojice.

Redar — lupež.

Na Rieci vlast odavna vrebala na redarstvenog činovnika Steindela. Dokazalo se, da je lopov, te mjesto progoniti lupeže, bio im je ortak, pak ga zatvorili, nek se nauči pošteno živjeti. Bit će po onoj: Krsti vuka, a vuk u planinu.

Madjar u Zagrebu.

Neki dan na sajmištu redari ulovili glasovitog lupeža Futka Andrašija i odmah s njime u slipić. Plakao je jadan i tužio se na nepravdu, koja u Hrvatskoj vlada. Da zašto s njim u tamnicu, koji samo izpražnjuje žepove pojedinaca, a one, koji izpražnjuju hrvatske blagajne i prodavaju šume — njih da puštaju u miru. — Iz nenavidnosti to reče, ali je pravedno sudio!

Mulac, ali sretan.

Kažu da je Milanu Kristiću, nezakonitome sinu kralja Milana, njegov djed po materi ostavio 300.000 K. — Ala će se čaćino diete nauživati, pak će: zube na policu.

Šteta na Rieci.

Petrolej, onakav, kakav je kad se iz zemlje izvadi, ne rabi se. I pogibeljan je. S toga ga valja prirediti. I na Rieci imade tvornica gdje ga čiste. Neki dan se je jedna zapalila. Propalo mnogo petroleja, a i nekoliko ljudi je poginulo. Da je više pomnje, bilo bi manje štete i nesreće. — Sjeguracija štete plaća, ali život ne povraća!

Buntovno društvo.

Krilo se je ali se sakriti nije moglo. Redari trag sliedili i ulovili ih. Mnogo njih u Petrogradu htjelo bunu dignuti. Kad htjeli početi i svršilo je. Redarstvo ih pohvatalo i pozatvaralo. Našlo se je na hiljade fišeka, pušaka, revolvera i proglosa. Proglosi ih i razglasili, pa eno ih u škuriću. Očituju sada da se kaju. Imadu i zašto, ali kasno je!

Pitanje slovenačkog sveučilišta.

Zastupnik Hribar i drugovi predložili su u nekadašnjoj sjednici austrijske zastupničke kuće prijedlog, kojim se vlada pozivlje, da zakonodavnim pntem naredi osnutat slovenačkoga sveučilišta u Ljubljani sa slovenačkim nastavnim jezikom. Nadalje se pozivlje vlada, da što skorije poduzme sve mjere, da se juridički fakultet osnuje već pod jesen u godini 1909.

Tolstoj bolestan.

Grof Lav Tolstoj, čije je zdravstveno stanje posljednje dvie godine vrlo promienljivo, leži već nekoliko nedjelja opet na bolesničkom krevetu. Tolstoj je — kako je poznato — u 81. godini, pa mu se stanje sada vrlo pogoršalo, Neke vesti javljaju, da leži već ua umoru.

Temeljni kamen za taljansku univerzu u Trstu.

Taljanski listovi javljaju, da će već najavljeno odaslanstvo rimski djaka, koji na 21. travnja odlaze na izlet do Mljetaka, donijeti sa sobom u Trst jedva idealan kamen, kojega će u ime rimskih drugova pokloniti društvu tršćanskih djaka, da ga postave kao temeljni kamen za zgradu buduće taljanske univerze u Trstu.

S Eiffelova tornja u Ocean.

Za kratko će se vrijeme načiniti sveza između Eiffelova stupa u Parizu i Oceana. Sa toga će Eiffelovoga stupa najavljivati ponoćna ura svim ladjama u Oceanu, koje imadu radiotelegrafske aparate. U tu svrhu potrošit će se do 12.000.

Misteriozno umorstvo u Rimu.

U Rimu pobudilo je veliku senzaciju umorstvo nekoga Rusa, koji se zvao Vladimir Sarassov. Pred nekoliko dana posjetiše ga dva gospodina, te je Sarassov pošao na dogovoreni izlet, na kojem da će se zadržati nekoliko dana. Kad se međjutim Sarassov nije vratio, i kad prema tome nije stanodavka primila stanarine, dade ona otvoriti sobu. Tamo nadjoše već dobrano iztrunulu lješinu onoga Rusa, zatvorenu u nekom kovčegu. Iztragom se ustanovilo, da je Sarassov bio otrovan. Tuj se bez dvojbe radi o političkom umorstvu.

Samo 9000 slučajeva kradje

upisala je na badnjak u svoje anale londonska policija. Gospoda tati bili su tako „bezobrazni“, da su i samoga kralja Eduarda htjeli okrasti.

Veliki knez Dimitrija Konstantinović stupio je u jedan ortodoksnii manastir kao monah. Veliki knez, kojemu sada ima 49 g. i neoženjen, bio je dosele direktor carske ergele, šef 16. grenadirske regimente i adjutant Nikole II. Nosio je red crnoga orla.

Narodni Mučenik.

Na 19. o. mj. morao je župnik Hlinka opet pred sud. Oo je optužen, da je napisao jedan članak u američkim slovačkim novinama „Zabavniku“ protiv Mađjara. Da taj članak nije bio baš bogzna kakav grijeh, upućuje nas okolnost, što se u Ugarskoj progoni već radi samih molitava. Tako je mađjarski biskup Parvy označio te molitvu sv. Mariji, zaštitnici Slovaka, kao „državi pogibeljenu“. Ugarska je prva zemlja na svijetu, u kojoj biskupi misle, da je molitva opasna po država.

JAVNA ZAHVALA.

**Gosp. Jakši Račiću, liečniku
u Spljetu.**

Veleučeni gospodine!

Kako bih Vama i Vašim drugovima zahvalio na Vašoj zauzetnosti, kojom me spasište od očite smrti? Novac, blago, sve je to nikakova stvar, kojom bih Vam se mogao odužiti, nego najveća nagrada, želio bih, da Vama i Vašoj družini bude ta, te ću, dok sam god živ u mom srcu najmiliju uspomenu držati, kako ljubezno Vi i gospoda Vaši drugovi i častne sestre samnom se ponašaste, kao da sam Vam brat. Obašao sam druge ljekare i bolnice, nigdje ne nadjoh lieka mojoj bolesti, zatvorenu želudca, dok me sreća i Bog na Vas ne namjeri, te izvršiste na meni operaciju sretnu. Prvo mi i život bio dodijao, te da me je tko ubio, alal mu moja krv bila, jer ne mogoh više podnositi, a sada — hvala Bogu — evo me zdrava, kao mladića, prem sam starac od 60 godina.

Bog Vam, dragi ljekaru i Tvoja družino i častne sestrice platio, a ja, dok budem živ, neću nikad dan propustiti, da se za Vas Bogu ne pomolim, da i drugom svijetu, a osobito braći težacima, kao što sam i ja, pomognete kao i meni; a Bog, koji ni za čašu hladne vode ne ostaje dužan onomu, koji iskrnjemu dade i Vama će stostruko naplatiti.

K o z i c a, 20. III. 1909.

Ante Ravlić p. Jakova.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug) — Šibenik

**Hrvati i Hrvatice!
pomozite hrvatsku Istru.**

**Za Družbu sv. Ćirila
i Metoda.**

Da se **sapun** u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ što lakše popularizira a na molbu raznih hrvatskih obitelji, u promet su stavljeni mali sandučići, sadržavajući 27 komada, sa sandučićem kg. 5 najfinije vrsti sapuna, kojeg se može rabiti za sve kućne potrebe, uz cieniu od K 3·85 franko od poštarine.

Ovim načinom pruža se prigoda svakoj hrvatskoj obitelji, da može bez svoje štete više puta godišnje doprinášat obol hrvatskoj sirotinji u Istri.

Za oveće naručbe svih vrsti Družbinog sapuna tvorničke cienne.

Naručbe se šalju, glavnoj razprodaji:

**IVAN LENTIĆ,
Milna (Dalmacija).**

7-8

Hrvati i Hrvatice!

pomozite družbu
Svetog Ćirila i Metoda!

Svoj k svome!

Župnici crkvinarstva bratovštine
koji žele

**prave svieće
od pčelnog voska**

neka naruče na

„Jedinu hrv. tvornicu voštanih svieća“
na paru

Vladimira Kulića, Šibenik (Dalm.).

Ponude i cienići šalju se badava i franko.

HRVATSKA TISKARA - ŠIBENIK

obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje, od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cienne. — Ima bogati izbor slova, a može izim štampanja izradjivati svakovrstne radnje u bojama.

Preporuča svoju izvrstno uredjenu **KNJIGOVEŽNICU.**